

Anul XIV

No 7-8

Iulie - August 1936

SOLIDARITATEA

Organul Asociației învățătorilor
din județul Sorocea



Publicație din colecția Periodice Naționale Vechi
„Moldavica” Biblioteca Națională a RM

Abonamentul 100 lei pe an

Adresa: Sorocea, Casa învățătorilor

Cuprinsul:

	<u>Pag.</u>
Învățământ și educație	
Educația voinței în slujba naționalismului E. Jitarciuc	1
Figuri educative P. Stagilă	8
Timpul pierdut la o gr. de copii . . . M. Rusnac	11
Polemici	
O precizare în chestia conflictului fictiv: moralitate și mașinism . . . V. Tomac	20
Cărți	
Ajută-te singur (S. Smiles), Alte înfăptuiri în spi- ritul școalei active (P. Radu), I. Bagri. Lica, Furnică—Impărat	28
Actualități și comentarii	
Expozițiile școlare (T. Mănescu). Sunt insensibil. (V. Ghenzul). Comunicare (Gh. Angheliescu). Cuvântul justiției. † Prof. M. Tutoveanu (I. Loghinescu). Pagina ilegalităților	32
Cooperatiste	
Darea de seamă a Băncii. Darea de seamă a Coo- perativei „Lupta”	40
Informațiuni	43
Pagina Revizoratului	46



Solidaritatea

Organul Asociației Invățătorilor din județul Soroca
Fondat în Ianuarie 1923

Invățământ și educație.

Educația voinței în slujba naționalismului.

Voința e mai tare ca moartea.
VASILE CONTA

În haosul de frământări, de curenți, de opinii și de principii, reprezentate astăzi de personalități de seamă, de conducători și oameni politici, educatorul de multe ori se simte desorientat, neștiind sau șovăind ce drum, ce atitudine să ia. Și, doară, el este chemat cel dintâiu să judece, să aleagă, să primească în suflet ce este de primit și să transmită celor ce așteaptă îndrumare și lumină dela el.

Astăzi, mai mult ca orișicând, se trâmbează naționalismul, protecția muncii și valorificarea produselor naționale, îsgonirea streinilor, ba chiar se apelează la străvechea bătă „pentru realizarea idealului nostru național”.

Am zis că se trâmbează mai mult ca orișicând și nu greșesc când afirm aceasta, pentru că atunci când s’au făcut mărețe infaptuiri naționale, s’a vorbit mai puțin și s’a lucrat mai mult.

Astăzi, din contra, se vorbește mult, cu înverșunare, cu pasiune, cu șovinism, se crede că mântuirea noastră va veni îndată ce vom ridica bătele să îsgonim streinii, cari profită de nepriceperea și slăbiciunea noastră. Și, în același timp, când se discută infocat și se scrie la gazete, streinii își văd de treabă, ca oameni ce au înțeles de mult că „vorba multă e sărăcia omului”.

Noi ne sbatem, ne frământăm să găsim o soluție mântuitoare, ce e de făcut. Streinii ne-au populat târgurile, orașele și satele, au pus stăpânire pe bogățiile noastre, s'au introdus în toate sectoarele vieții noastre sociale și-și duc traiul mulțumiți și fericiți, pe când mulți dintre Românii noștri trăiesc în lipsuri și nevoi.

Ce e de făcut? Unde este mântuirea?

—Să-i isgonim—zic unii—să-i prigonim în așa fel ca să n'aibă liniște în țara noastră și atunci vor pleca aiurea.

Dar ce va zice, la acest îndemn, educatorul? El care, pe lângă dragoste de neamul său, trebuie să fie pătruns și de iubire de oameni, el care trebuie să sădească în sufletul copiilor dragoste și omenie!

De sigur că Românii nu trebuie să stea pasivi la invazia și profiturile streinilor, se vor lupta căci sunt capabili de luptă, dar să fie o luptă dreaptă, o luptă morală, care să ne facă cinste în toată lumea.

Pentru ca să întreprindem această luptă, trebuie să fim tari, să fim înzestrați cu o putere de muncă, cu o disciplină a muncii și cultură.

(Prin disciplina muncii nu înțeleg numai decît un control sever al muncii—nu—ci o muncă rațională, bine organizată, distribuită proporțional tuturor, fie că e intelectuală, fie că e cu brațele. Imi aduc aminte de o statistică foarte interesantă care, chiar dacă am admite că ar fi puțin neexactă, totuși conține un sâmbure de adevăr și ar trebui să ne puie pe gânduri. E vorba de felul cum e distribuit produsul muncii, în raport cu populația, la diferite națiuni. S'a constatat că un american lucrează și produce cît 2 Francezi, Englezi sau Japonezi. Comparându-l cu Germanii, Italienii, diferența e 3—4. În țările balcanice, populația produce în comparație cu Americanii: 1 American = 10—12 lucrători Greci, Bulgari, etc. La Chinezii, 14—16 oameni lucrează și produc cît un American și, în fine, în țara noastră producția muncii e astfel distribuită: 16—20 lucrători români execută sau produc cît un American în țara lui).

Școala este chemată astăzi a pregăti generațiile viitoare pentru o viață sănătoasă, civilizată, pentru lupta existenței, pentru concurență cu toți streinii ce beneficiază de bunurile noastre.

Idealul școlii este de a pregăti și forma personalități, căci cu cât o națiune va avea mai multe personalități creatoare, cu atât ea singură va deveni o personalitate între celelalte națiuni*). De sigur că nu școala primară este chemată a forma personalități, rolul ei fiind a desvolta și cultiva individualitățile, dar fiindcă individualitatea este suportul sau fundamentul personalității, putem zice că ea are un rol covârșitor în formarea personalităților.

Școala nouă pregătește pentru viață, ea se coboară în sufletul copilului și analizându-l îl înalță, îl crește în spiritul vremii.

Prin efortări conștiente și adecuate eului său, copilul ajunge să se formeze, să-și întărească voința și caracterul.

Voința, despre care voiui vorbi aici, nu este aceea oarbă putere de a trăi, cum ne-o descrie Schopenhauer, nici aceea nesocotită și brutală a lui Nietzsche, nici voința înțeleasă ca facultate pur psihologică, ci aceea putere nobilă și chibzuită, ce pune în mișcare tot sufletul nostru, toată priceperea, toată efortarea, pentru realizarea unui scop moral, unui ideal.

În realizarea unui astfel de scop intră în acțiune nu numai facultatea voinței, ci și sentimentul, gândirea, judecata, perceperea etc. Toate sunt dirijate și stăpânite de voință. Chiar dacă această voință a fost trezită de sentiment, totuși ea este independentă și cu încetul, printr'o educație sistematică, ea poate să fie pusă în mișcare numai de o gândire logică, fără participarea sentimentului.

A voi este un proces foarte complicat, a voi este adeseori o muncă spirituală foarte obositoare, în care nesiguranta intervenirii diferitelor urmări posibile ale acțiunii este neconținut prilej de noi reflexii.**)

*) Iosif Gabrea - Școala Creatoare pag. - 489.

**) " " " " " 336.

„Este o muncă obositoare“. Adică, ca să voiești ceva, e nevoie de un efort, de o gândire perseverentă, de stăpânire de sine, de a învinge teama nereușitei și a slăbiciunii.

Dar cari lucruri mari s'au realizat fără efort?

A te învinge, a persevera într-o idee sănătoasă, a pune toată puterea la lucru pentru realizarea unui scop nobil, nu este acesta un fapt însemnat, o victorie? Numai după ce ai reușit să te stăpânești, să-ți învingi slăbiciunea, să-ți educi voința, de abia atunci vei fi capabil de fapte mari. Până atunci n'ai făcut nimic. Cel ce nu s'a înfrânt pe sine, cel ce n'a învățat să voiască, acela nu poate stăpâni și învăța pe alții.

Astăzi, mai mult ca oricând, avem nevoie de personalități, de voințe tari, pentru înfăptuirea idealului nostru național. Acest stat cultural nu se va realiza prin războaie și diplomație, cum a fost realizat statul nostru teritorial, ci printr'o muncă rațională pe toate țărmurile.

Dar o muncă rațională și creatoare nu poate fi înfăptuită decât de personalități, de voințe tari.

Societatea noastră românească suferă adesea de lipsa acestor voințe tari, cea mai mare majoritate nu îndeplinește decât funcția de atomi sociali, mânăți în turmă de câte unul mai îndrăsneț și guraliv.

Nu avem destule personalități, de aceea se întâmplă că tocmai la fapte însemnate, unde fiecare trebuie să decidă, să ia o hotărîre, n'are voință și se lasă influențat de cei tari sau de cei șireți. De multe ori această captivare provine din neștiință, dar de foarte multe ori și dintr'o lipsă de curaj și de voință.

Este o problemă, care se impune serios educației, mai ales în școala noastră națională.

A vorbi de patriotism, de eroii noștrii din trecut, e frumos și folositor, dar nu pentru toți copiii și nu întotdeauna. Numai tineretul de prin școlile secundare și cel din curs complementar va înțelege și va iubi trecutul, legându-și sufletul de națiunea sa, dar pentru copiii cei mici din clasele in-

ferioare, ideea de patrie, de națiune este abstractă. Portul, muzica, obiceiurile, basmele naționale încântă și farmecă pe copii la orice vârstă, de aceea trebuie să le utilizăm la orice ocazie.

O povestire istorică este frumoasă, îi impresionează și le trezește un vag sentiment, o undă de eroism. Acesta însă nu este faptul cel mai însemnat în educația națională. Noi avem nevoie nu numai de cetățeni cari își iubesc țara și neamul, dar, și mai ales, de cei ce lucrează pentru afirmarea și prosperitatea ei.

Ori, sentimentul singur, trezit de povestiri și fapte eroice, nu poate face mare lucru, dacă nu este asociat de o voință fermă.

Sentimentul național, înflăcărarea a folosit și va folosi în războaie, când Românul cu prețul vieții își apără moșia și credința, dar în viața de toate zilele se cer înfăptuiri lente, o muncă conștiințioasă și productivă.

Toți eroii mari ai culturii și ai progresului au fost înzestrați cu o putere de muncă miraculoasă și o voință fermă.

Fără efort, fără voință nici cel mai strălucit talent n'ar produce nimic.

Sentimentul patriotic împreună cu voința pot face minuni, avem atâtea exemple din trecutul nostru și din alte țări. Să ne gândim numai la Germani cari, înflăcărați de cele patrusprezece discursuri ale lui Fichte, au pornit la muncă, realizând un progres titanic în cursul a câtorva ani.

Sentimentele și ideile nu pot fi traduse în fapt, dacă nu sunt secondate de voință *) Ele rămân neputincioase în conștiință și cu încetul dispar în negura subconștientului, de aceea nu căutați să semănați numai idei și sentimente, ci treziți și cultivați voința. Acela care seamănă înainte de a-și îngriji ogorul, nu va culege nimic.

Copilul de mic trebuie deprins cu exerciții de voință. În toate ramurile de învățământ ni se oferă minunate prilejuri.

*) Jules Payot - Educația voinței.

dragostea pentru părinți sau învățător, mândria, etc., pun în mișcare voința copilului și-l pornesc la lucru, dar foarte rar sau chiar niciodată sentimentul patriotic nu-i poate trezi un avânt de muncă—niciodată—căci el nu-l poate avea. Copilul poate avea numai emoții în anumite clipe, la paradă, la serbări naționale, la lecțiuni de istorie.

La cei mari e cu totul altceva, la ei trebuie de întreținut cultul eroilor, cultul patriei, dar pe lângă acest sentiment e nevoie și de dragoste de muncă, de vederi largi, de ideal.

Atunci când toți vor fi pătrunși de necesitatea muncii creatoare*), când din rândurile cetățenilor se vor recruta tot mai multe personalități, atunci, de abia atunci, vom începe o viață nouă, de abia atunci ne vom afirma ca personalitate între celelalte națiuni.

„Până acum noi am trăit numai din bunuri culturale streine, noi n'am contribuit cu nimic la averea comună a omenirii civilizate. Trebuie deci să ne silim să ajungem un popor de creatori, nu numai de consumatori“ **).

Dar un popor de creatori nu-și afirmă naționalitatea prin prigoana streinilor, ci printr'o organizare pricepută și muncă productivă. Atunci când țaranul român va fi luminat indostulul și sănătos, când va pricepe importanța și nevoia de școli, de asociațiuni culturale și economice, atunci streinul nu va avea prilej să-l stoarcă: se va apuca de muncă cinstită sau va pleca în țara lui.

Răul nu poate fi înlăturat decât prin puterea binelui.

Înainte de a plănuî prigona celor streini, de a cheltui energie și vorbe zădarnice, ar fi de dorit ca să ne îndreptăm toată grija, toată silința spre școala poporului, dela care se așteaptă înălțarea neamului.

EUG. JITARCIUC

*) NOTĂ. Prin muncă creatoare se înțelege munca productivă, mai ales aceea care poartă pecetea personalității, pecetea neamului și al națiunii noastre. Chiar dacă e nevoie de a împrumuta tehnica și unele metode de lucru dela națiunile înaintate în cultură, totuși trebuie ca orice activitate în țara noastră să fie adaptată nevoilor și realității etnice a poporului nostru.

**) Dintr'un discurs al lui I. I. Ionescu, citat de I. Garbea în „Școala Creatoare“.

Figuri educative.

Vremea noastră, când fiecare se crede dator să se încadreze unui partid politic, cotind când mai spre dreapta când mai spre stânga și neștiind bine azi dacă mâine se va găsi în același loc, căci „n'aduce anul ce—aduce ceasul“, are printre buimacii grăbiți de interese meschine și figuri ce se singularizează în masă, proiectându-se pe linia viitorului.

Oamenii nu cred întotdeauna în evanghelia pe care-o predică, iar alteori, mizeria sufletului uman „ucide pasărea albă a idealului“ și de aceea trebuie să subliniem insistent aceste figuri, atunci când el biruie obișnuitul.

S'a încheiat fără sgomot un mare bilanț și asistăm la încheierea altuia, tot așa de mare:

— Panait Istrati și C. Stere.

Povestea lor, profund umană, se poate spune că e simplă, dar lecția pe care ne-o dau, e plină de învățăminte.

Nu mă voi opri asupra faptului dacă activitatea lor politică, dat fiind timpul și mediul în care s'a desfășurat, a fost salutară sau condamnată: timpul stă să discearnă.

Voiu schița, fugar doar, aceste figuri, căutând să desprind câteva învățăminte.

Mult deosebiți, dar și foarte asemeni.

Deosebiți prin naștere, pe care C. Stere a ținut s'o nesocotească, dar care transpiră puternic din viața ca și din scrierile sale și pe care P. Istrati a afișat-o sfidător, deși aceasta, se pare, a pus pecetea tragismului pe muncita lui existență.

C. Stere, foarte cunoscut acum, își începe lupta, purtat de tinerescul avânt al adolescenței, când singură conștiința acestei lupte e generatoare de forță; mai târziu ea îl absoarbe prin idealismul eroic ce anima întreaga intelectualitate rusă anterevoluționară.

Abia peregrinările și suferințele ce-au urmat, au definit ființa lui morală: vecinitatea morții, ce nimicea idealismul unui tineret mai mult decât ura de clasă, a conturat pentru el

sensul luptelor, încrustând drumul pe care trebuia să meargă.

Mai departe totul poartă pecetea căutării acestui drum.

Cu timpul, ideologia lui socialistă evoluiază la un anume naționalism—singura deviere în urmărirea aceluiasi țel, al mai binelui pentru masă.

S'a spus că lui C. Stere îi va supraviețui doar marele său roman „În preajma revoluției”, căci amintirea vieții lui atât de pline, se va pierde.

—Nu se știe . . .

Posteritatea este mai severă, dar și mai capricioasă, sau poate mai dreaptă în criteriul ei de selecție; nu toți cei cari au învins pânza vremurilor, au scris volume.

Viața lui P. Istrati a fost o dureroasă experiență, iar la moartea lui a și fost prezentată ca o lecție doctrinarilor extremiști din câmpul politicii românești.

Încercați să închegați imaginea unui luptător—visător, ce râvnește înălțimile, dar căruia sărăcia, trecută moștenire de o mamă săracă dintr'o mahala a Brăilei, îi lovește aripile, frângându-i sborul. Ce putea să facă? S'a clasat socialist.

Unii l-au crezut nesincer și l-au judecat cu asprime...

Dar el a dovedit că nu era un șarlatan de speță modernă, căci atunci când de pe urma scrierilor lui (aproape necunoscute la noi, dar foarte apreciate în Apus, unde literatura proletară are un trecut ceva mai îndepărtat) câștigase atât că ar fi putut trăi fără a cere ceva vreunei „Înternaționale”, el a rămas totuși credincios vechii lui iluzii.

P. Istrati a fost așa de mult un convins luptător al dreptății, încât n'a încetat până către sfârșitul vieții să creadă, că steagul, căruia îi servea el, va răzbi micimea vieții celor necăjiți și când s'a convins că „răul în esență e pretutindeni același”, că și acest steag a fost mânjit ca tot ce cade pe mâini de profani, a visat mai departe, peste înfăptuirile socialiste, o patrie a dreptății pentru oropsiți.

C. Stere a trăit în Rusia luptele și exaltările unor credincioși inițiați, de o înaltă spiritualitate, cari puteau spune murind: „Prinde făclia”. P. Istrati a venit în același loc când

se puteau vedea roadele și...s'a considerat învins.

* *

Imprejurările vieții lor, chiar activitatea lor politică, pronunțat diferită în detalii, apoi opera lor literară, una smulsă volum cu volum editorilor, alta aproape necunoscută marii mase a cetitorilor, deși ambele de o mare profunzime umană, încheagă parcă imaginea aceluiași erou.

Viața omenirii nu este săracă în exemple de luptători; pecetea contemporaneității pare a fi tot lupta: lupta pentru idealul coborât la nivelul oricărei mentalități, lupta pentru orice și cu orice fel de mijloace.

Laturea educativă a vieții acestor oameni aici se impune a fi desprinsă.

Intâmplător, acești doi oameni au servit un timp aceleași doctrine. Nu aceasta interesează, deoarece ținuta lor s'a ridicat mai sus de ceea ce se înțelege în deobște prin membrul unui partid politic.

Ei au crezut în rostul moral al luptelor pentru dreptatea umană, iar existența lor este un șir de renunțări pentru această dreptate.

În genere, oamenii sunt predispuși să adere la cele mai trâmbițate, câteodată și mai ciudate doctrine; este foarte ușor de căpătat o etichetă politică, pentru că aceasta nu implică și o acțiune proprie în consecință; așa se explică paradoxe ca acela al unui mare proprietar, afișat apologet al comunismului, când mai logic ar fi să-l vedem renunțând la o parte a avutului în folosul celor ce n'au, realizând în felul său ceea ce perfect nu se va realiza niciodată.

Oamenii de cari am vorbit, au sprijinit însă cu viața lor credința „în mai bine”. Prin ei s'au conturat figuri de luptători sinceri, identificați cu cauza pentru care luptau.

Este ușor a te declara cu o parte, cu alta, cu toate pe rând sau chiar cu toate deodată. Aceasta contribuie la zăpăceala generală și cel mult la ceva beneficii de moment.

Viața, astfel concepută, se refuză sensului ei moral și lupta pentru ea este degradantă.

Lupta pentru o idee, convingerea, susținută o viață, că

până la sfârșit această idee trebuie să triumfe, ținuta tenace și consecventă,—din acestea se îmbină platoșa ce păstrează posterității chipul oamenilor mari.

Nu ne este îngăduit să împrumutăm momentului rosturi de veșnicie, nici meschinului culorile înălțimilor. Puterea noastră trebuie angajată numai în lupta ce țintește mai binele moral—în orice cadru—și dacă nu toți putem să ne înălțăm peste culmea obișnuită a posibilităților de ridicare a oamenilor, în schimb fiecare poate, și trebuie, să nu contribuie la înfăptuirea „mai răului” și prin aceasta, încă, aportul lui va fi prețios.

C. Stere zice foarte frumos:—„nici o picătură de forță morală nu se pierde în zădar”. De sigur...

— Și de sigur că nici o ieșire rea nu rămâne fără efectul ei negativ.

P. Stajilă—Volcineț



Timpul pierdut la o grădina de copii.

...O zi de Ianuarie. Nu e mare frig, dar e ceață și noroiu. În clasă, nouă copii prezenți. Conducătoarea nu-i dispusă să facă lecții cu așa de puțini copii. Le scoate din dulap jucării: cuburi, mosorele, inele, bețișoare, coji de nuci etc. Li lasă să se joace în voie și liniște, continuându-și, într'un colț din fundul clasei, lectura începută.

Din când în când ridică ochii și observă pe micuții ocupați. *Nelu, Tolea și Victor* s'au asociat la joc. Tolea a construit un „motor” din cuburi, mosorele și bețișoare. Un mosorel, mișcat iute de sus în jos pe un bețișor, servește drept piston. Alte mosorele, așezate cu dibăcie printre cuburi, joacă rolul de roți. Victor și Nelu au construit o prăvălie și vând benzină, lui Tolea, pentru motor. Nelu a găsit un bețișor mai lung, pe care a înșirat inele. Sunt „covrigi” din prăvălie. Peste un timp, lui Nelu îi vine o idee genială:

„Aceștia sunt covrigii, cați i-am „clișigat“ (câștigat) cu hă-i-tul!“ Tolea și Victor îmbrățișează ideea cu entuziasm. Se organizează și pornesc cu „colinda“ și „hăitul“ pe la case.

Fiecare copil a construit în grabă câte o căsuță din cuburi. Grupul de „colindători“ vizitează fiecare casă. Deodată observă privirile doamnei și încep să rădă, stânjeniți. Doamna, cu un aer serios, începe să cânte altă colindă. Copiii se asociază și jocul urmează mai departe, aducând multă plăcere micuților, căci le amintește de serbătorile de curând trecute...

Ruhlea a construit o căsuță, a așternut înăuntru „încheieturile“ (pătrățele de stofă, prevăzute cu nasturi, copci, etc.), cari de data aceasta servesc drept „covoare“ pentru împodobit casa. În jurul casei a sădit „pomi“ (a așezat mosorele și în vârful fiecăruia a pus câte o coajă de nucă). Restul de încheieturi le întrebuințează pentru a-și înfrumuseța toaleta proprie. A încheiat două în jurul mâinii drepte și altele două în jurul mâinii stângi, formând astfel o pereche de manșete, de care este foarte mândră. Mai multe încheieturi unite au format o legătoare superbă în jurul capului, iar din rest a obținut un cordon, pe care în momentul de față îl începe. Apoi pleacă la plimbare. Ii face o vizită *Liubii*, care și-a construit un „autobuz“ din cuburi și mosorele. Printre jucării a descoperit un bec uzat, adus cândva de copii și l-a utilizat cu succes la automobilul improvizat. Acum îmbracă păpușa: peste rochița obișnuită a păpușii aplică un costum de sport, alcătuit din încheieturi în întregime, începând cu căciulița și isprăvind cu pantalonășii lungi de voiaj, căci păpușa pleacă cu mașina la Bălți. Afară e iarnă și, pornind la drum, „mama“ îmbracă pe fetiță cu cea mai mare grijă, căutând s'o încheie peste tot „ca să n'o sufle vântul.“ Când totul a fost gata, mămica grijulie a cumpărat fetei bilet pentru drum și covrigi dela prăvălie. A așezat păpușa în mașină care, fiind pusă pe roate din mosorele, spre bucuria nemărginită a autorei „chiar merge“...

Miluța, fetița cea mai liniștită din clasă, a înjghebat o

păpușă din cărpele, ce le-a scos din cutia din fața ei. I-a făcut o plapomă din incheieturi, a învelit-o frumos, o ține în brațe și o leagăună.

Vasilică, copilul înscris de câteva zile la gradina de copii, stă cu o gramadă de jucării în fața lui. Nu construiește nimic. E încă nou, n'are curajul, poate nici imaginația destulă. Privește cum se joacă ceilalți.

Ionel, colegul său de bancă, a pus o încheietură frumos păturită în buzunarul dela pieptul vestei. E batista închipuită, de mătase, pe care o poartă gentilomii...

Ideea îi place lui Vasilică. Zâmbește, procedează și el la fel.

Nicolae a construit din cutiuțe și mosorele un cărucior, l-a încărcat cu „lemne” (bețișoare) și se străduiește să le ducă la destinație. Două incheieturi unite îi servesc drept sac cu merinde, pe care l-a aruncat peste lemne...

...Conducătoarea, din colul ei, uitând despre lectură, îi privește pe toți, îngândurată: „Oare timpul pierdut de azi l-am pierdut într'adevăr?... Ce bun material educativ mai sunt și incheieturile Mar-Bic!”.

* * *

...E Sâmbătă, ajunul Duminicii Rusalilor, Sâmbăta morților, când se dau de pomană diferite vase de lut ca: ulcioare cu apă, împodobite cu „pomi” încarcați cu dulciuri, străchini cu sarmale, cești etc. După o convorbire însuflețită în legătură cu ziua de azi, când copiii i-au spus doamnei ce au primit ei „de pomană” dela bunici, mătușe etc., au ieșit cu toții la recreație în curte. S'au împrăștiat prin toată curtea, grupându-se după sex și simpatii. Unii aleargă sburdalnici ca de obicei, alții, cei mai mulți, construiesc în nisip și pietre. Din nisip se fac de preferință morminte, cari se împodobesc cu flori, bucățele de cositor, hârtiuțe colorate, pietrecele etc. Din pietre se ridică case cu camere așa de mari, încât copiii pot să încăpă chiar culcați. Aduc iarbă, aștern pe jos, atâr-nă, „frunzari” pe pereți. Unul, mai dibaciu, a introdus printre pietre un bețișor, care-i servește drept cuier. Fiind foarte

cald, se desbracă, pune vesta în cuier și se întinde la soare pe așternutul moale de iarbă din „camera lui”. E o plăcere să-l privești cât de mândru și fericit este. D-na se plimbă de colo până colo prin curte. Laudă pe unii mai ingenioși, ajută și încurajează pe cei mai puțin dibaci. Mai sugerează pe ici colo câte o idee... Intr'un colț, trei fete sunt foarte ocupate: au construit o casă la umbra unui cais mare. Au așezat și mobila necesară, de sigur tot din pietre. Pe masa, acoperită cu o bucată de ziar, au așezat numeroase „farfurii” din sâmburi de caise din anul trecut, care se desfac acum cu ușurință în două jumătăți și se găsesc din belșug chiar pe aici pe sub picioare. Farfuriile nu sunt goale, ci pline cu sarmale (bobocei nedesfăcuți de floare de rapiță sălbatică, ce au găsit-o pe sub gard)... Din hârtii colorate au confecționat cu multă dibăcie bomboane, pocaturi pentru vin etc. Pretutindeni atârnă frunzari, pe jos este așternută iarbă. Masa—imbelșugată!... Doamna se apropie. Lăudând pe micile gospodine, atrage mai mulți spectatori mici, cari admiră și ei opera originală a fetițelor: „gazdele”, mândre că au reușit să realizeze într'adevăr ceva interesant, își iau rolul în serios. O invită pe doamna în casă la ele „Poftiți, doamnă, o pomână” îi întinde Liuba d-nei două din farfuriile de pe masa încărcată cu bunătăți... — „Bogdaproste”, primește d-na cu aerul cel mai serios. Fetițele, încurajate de atitudinea serioasă și binevoitoare a d-nei, se întrec s'o ospăteze cât mai bine. „Poftiți, D-nă, bomboane poftiți și un pahar de vin”, zice Vera, întinzând un poc al de hârtie, în care a turnat „vin” dintr'o frunză de cais. Doamna cu aceeași mână serioasă dă paharul peste cap. Gestul a încurajat atât de mult pe micile gospodine, încât încep să ospăteze toată asistența cu „vin”, „bomboane” și „sarmale”. Nimeni nu refuză și toți repetă cu sfîințenie gestul doamnei cu paharul dat peste cap.

Toți sunt foarte serioși... Sgomotul obișnuit a încetat... Liniștea durează destul de mult, căci iocul este nou și interesant, ieșit spontan din sufletul micuților. Cei mai mulți au

primit azi de dimineață „pomeni“. Jocul acesta îi face să re trăiască, încă odată, fericirea de azi dimineață de a primi o ceșcuță, o străchinuță. Pe lângă că s'au îndulcit din bună-tățile ce le conțineau acele vase, au mai devenit și posesori ai acestor obiecte. Fiecare are acum ceașca, ulciorul, stră-chinuța lui, dela bunica, vecina ori mătușa lui.

Recreația durează mult, până la ora 12. Doamnei însă îi este milă să întrerupă pe copii dela un joc atât de plăcut și să-i adune în clasă. Lecțiile după orar sunt pierdute pentru azi... Timpul, care este ban, e pierdut pentru veșnicie; totuși, copiii și chiar Doamna sunt fericiți... De ce?...

* *

Din înțelepciunea lor.

... La un exercițiu de răbdare, când D-na le-a cerut copiilor să stea cuminți cu gura închisă cât se poate mai mult: „—Gura-i cuminte, dar dinții nu-s cuminți“, reflectează unul din cei cu răbdarea mai scurtă, care, probabil, a clănțănit pe tăcute din dinți, cât timp a fost imobilizat.

* *

... „Doamnă, la școală așa-i de ghini, parcă-i acasă! La școală-i frumos (privește tablourile)! Doamna ne dă de lucru ușor; *dacă ne-ar da greu eu nici n'aș vrea să lucrez*...“ De fapt, el lucrează și lucruri mai grele, dar e convins că lucrează lucruri ușoare, pentru că greutatea ocupațiilor a crescut în mod gradat, apoi D-na le sugerează că lucrează numai lucruri ușoare.

* *

... Copii sunt sgomotoși. Doamna le face observație și-i invită să stea cuminți, cum stau caietele pe băncuțe în fața lor,

— „Bine că *caietul e de hârtie* și stă cuminte“, reflectează Tanică, unul din copiii cei mai neastâmpărați. D-na e nevoită să-și apere părerile:— „Ei, și ce dacă voi nu sunteți de hârtie? Dar voi *aveți minte*. Caietul n'are minte, voi o aveți!...“ Urmează o clipă de reculegere.

* *

O ironie mușdătoare la adresa unui coleg, ce nu frecvențează pe motiv că e mic și-i frig: „— Arcadii așa-i de mititel, că poate să ridice 2 cutii cu cuburi odată!” (Cutia în chestie e destul de mare, căci cuprinde 500 cuburi, așa încât unii copii mai mici, nici nu sunt în stare s’o ridice).

* *

— „Doamnă, copilașul acesta parcă-i un ou încreștit!” Astfel Nona își exprimă admirația pentru copilașul foarte drăguț de pe tabloul, ce l-am atârnat pe perete.

* *

O socoteală comercială.

Ruhlea timp de mai multe zile vine la școală fără caiet. Uită să cumpere sau, poate, mama n’are bani. *Bunțea* (are prăvălie) aduce într’o zi două caiete—„Bunțea, dă-i Ruhlui un caiet, iar mâine tu, Ruhlea, să-i aduci Bunții 1 leu!” Peste câteva zile le aud certându-se: Bunțea îi cere Ruhlui datoria. — „Tu Ruhlea, încă n’ai adus leul? Să-l aduci mâine!” — „Doamnă, eu i-am dat leul!”. Atunci Bunțea, agitată: „Doamnă, știți ce-a făcut? A venit la tata și a cumpărat bomboane de 1 leu. Tata mi-a dat mie leul acela. Și acum Ruhlea spune că mi-a dat leul!”. Astfel Ruhlea și-a achitat datoria, rămânând în profit.

* *

Sergiu — Doamnă, eu când m’oi duci la școală primară am să-mi fac un zmeu cu ață lu-u-u.ungă, ca s’ajungă pân’la Dumnezeu!

Valentina (ironic)—Da, chiar a ajunge!

Tolea.—Da multe minciuni mai știe să spue Sergiu, nu-i așa, Valentina?

Valentina.—Da tu nu știi să spui? Tu știi și să te bați bine!

* *

Liuba: „Cea mai micuță e greu de făcut, da cea mai mare fi cel mai ușurel” (referitor la desemnul căsuței de pe tablă. Fetele se întrec să desemneze căsuța cea mai mică).

* *

— „D-na are păpușă pe deget!” —când D-na umblă cu degetul legat.

••

Liuba—„Șura-i mititel cât unghia!”

Tolea—„Șurel, șoricel îi mititel, nici nu se vede!”

••

Nona pârăște pe Nelu că n'a fost cuminte. D-na o reteză scurt:—Las'că toți sunteți la fel!

Tolea—„Nona, taci, că toți suntem de-o baie!”

••

La un desemn liber, o fetiță desemnează o ființă umană, care are două mâini prevăzute de nenumărate degete.

—„Are mâinile ca soarele”, îi critică desemnul colega de alături.

••

Victor a lipsit mai multe zile. La masă, D-na umplându-i sticluța cu apă zice: —„Sticluța ta plângea după tine, Victor, cât ai lipsit.”

Tolea—„Tucma era să se strice, așa plângea!”

••

Nelu, cu imaginație bogată realistă: —„Am găsit o bucățică de buhai!” (Un bețișor mic de răchită, cu un fir de coajă). Tolea ține bețișorul, iar el trage de prelungirea cojii, „hăește”.

••

La examinarea inteligenței, D-na îi cere unui micuț să definească obiectele. Printre altele, îl întreabă: —„Ce-i aceea buzunar?” —„De pus răsărită”, răspunde prompt cel întrebat.

••

La întoarcere dintr'o excursie, trecem prin curtea Liceului Technic: —„D-nă, e greu de făcut o tehnică“!.. zice micul Igor. —„Da, sigur, e foarte greu!” îi răspund.—„Chiar îi forate greu!” zice Valentina... Privim cu toți în tăcere enormă clădire, gândindu-ne fiecare în parte cât e de greu să construiești un... Liceu Technic.

••

În excursie... La un pârâu... Copiii sunt foarte ocupați. Băieții clădesc un „pod” din pietrele ce se găsesc din belșug pe mal. Fetele clădesc o căsuță, pe care o împodobesc cu tot felul de flori, iarbă, etc. Când s’au mai plictisit, D na le propune să „nimerească” toți într’o piatră mare din mijlocul pârâului.

Aruncă toți cât pot. La urmă Tolea spune: — „Nu mai pot, doamnă, n’am putere... Toată puterea s’a dus în „chetle!”.



În articolul de față am vrut să scot în evidență următoarele: a) Sufletul copilului mic trăiește cu intensitate o viață nespus de bogată. *Nici un fel de material nu poate fi șearbăd pentru el.* Aceasta o scot în evidență ca răspuns distinsei noastre colege E. Jitarciuc, care nu demult spunea aproximativ următoarele: „La unele gr. de copii se pierde timpul cu niște pătrățele de stofă prevăzute cu nasturi, copci etc. Copilul, în loc să profite la lucrări din ce în ce mai grele, ca țesături de ex., pierde timpul cu niște lecții șearbăde, făcute în clasă cu susnumitele încheieturi”.

Cred că exemplele de mai sus au dovedit cu prisosință ceea ce am vrut să spun.

b) „Cea mai folositoare regulă a educațiunii este să nu câștigi timp, ci să pierzi timp”. Așa a spus Rousseau pe vremuri. Ori, noi ne grăbim să coplesim sufletul micuțului cu numeroase învățături, de cari în momentul de față el, poate, nici n’are nevoie.

N’am vrut să fac teorie multă, ci am cules dovezi și exemple din viața și gura micuților...

Nu sunt pentru lenevie. *Trebue* să-i dăm copilului de lucru, *trebuie* să-l obișnuim cu munca, dar să-i dăm numai atât cât are nevoie, dacă *urem să-l avem la noi la școală, vesel și fericit.* — „Trebuie să întrebăm și ființa lui launtrică”, zice Frobel.

— „Timpul e ban”, într’adevăr, dar și cu banul *trebuie* să umblăm cu băgare de seamă...

Sufletul micuțului, ca și al nostru, are multe laturi. Nu

numai lucrul manual îl înobilează... Chiar o simplă odihnă pe iarbă îi aduce mult folos, dacă nu sufletește, cel puțin fizicește. Natura, viața ne oferă atâtea prilejuri de educație, încât am face o crimă, dacă le-am trece cu vederea în favoarea lecțiilor, cari ni se par nouă mai folositoare... *E vorba de educația integrală.*

Repet toate aceste maxime, cu riscul de a fi banală. Cine nu le cunoaște? Totuși, suntem datori nu numai să le cunoaștem, *ci să le trăim și să le simțim.*

Altfel, ne vom alege numai cu vorbărie seacă... Ori, nu acesta este spiritul școalei moderne și, în special, al școalei de copii mici.

M. Rusnac

Conducătoare - Soroca



Polemici.**O precizare în chestia conflictului fictiv: moralitate și mașinism.**

Mai întâi de toate, să reînviem viața morală a acestui popor.

N. Iorga

Oricâtă emfază am pune în motivarea acțiunilor noastre, lumea înțelege și, în urmă, condamnă ori aprobă.

De aceea găsesc inutil să încerc a spune:—„Fac aceasta dintr'un mare interes public și nu de dragul polemicii pentru polemică. Cetitorul nu se imbată ușor cu vorbe frumoase și mai ales cu senzuri inversate și, apoi, îmi lipsește generozitatea călăuzitorului.

A polemiza pentru a stabili un adevăr imperios, este lucrul cel mai necesar și bine primit. Dar păcatul este acela că întotdeauna se fac abateri, se deviază dela principiul sănătos, mai ales când adversarii sunt sanguinici, impulsivi ori fanatici și duc pe câmpul de luptă nu stabilirea adevărului general, ci atacuri, ori apărare personală și însângerări, care duc discuția la o simplă meschinărie de vorbe goale, unde ironia pulsează în locul argumentației.

Rezultatul este defavorabil de ambele părți, căci depreciază, arătând o însușire sufletească inferioară, pentru că toate acele părți negative ca: ura, ambiția ori îngâmfarea își cer dreptul lor. Cu alte cuvinte, terenul curat, singura formă desinteresată, se abandonează.

Cu toate acestea, sunt îndemnat a răspunde apărătorului mașinismului, ca nu cumva să se găsească unii să confunde suprema formă de exprimare a tot ce avem mai frumos—tăcerea—cu o reducere la tăcere ori cu o capitulare.

Sunt pe deplin orientat, acum când văd că dl Gegiu face un client din mașinism și în consecință voi încerca orice demers pentru localizarea incendiului, dacă nu pentru o stingere desăvârșită, deși plasticitatea sofismului și abundența argumentație lipsesc.

A face o constatare nu înseamnă a urma și cu o con-

damnare, când e posibilă remedierea, căci răul n'a fost lăsat lumii să se distrugă, ci să se ajungă la împăcare.

Generația plămădită în sgomotul bubuitului de tun și căreia în loc de aer îmbalsamat i s'a turnat în suflet o nouă formă de viață prin mirosul fumului și al prafului de pușcă, e supusă ușor greșelii, căci valorile sunt într'o veșnică oscilare.

Cred că oricine observă viața în epoca noastră tranzi-toare, va conchide că există o disproporție între cultura și morala prezentului și civilizația noastră.

Sub sugestia acestei constatări mi am permis întrebuin-țarea acelei fraze că mașinismul și invențiile, menite a-i ușura viață în afară, au drept efect o scădere a intensității morale.

Apărătorul mașinismului nu trebuia să vadă aici o sin-teză a întregului meu articol ori o condamnare, căci n'am strigat să reformăm mașinismul, ci față de incursiunile ace-stuia și din cauza noutății și nepotrivirii fondului sufletesc, am indicat leacul de a ne intensifica părțile neglijate, care-i de altfel și scopul educației: de a armoniza în toată complexi-tatea însușirile, nu de a desvolta numai unele din ele.

Nu de aceea am ajuns la constatarea că însăși aceasta e menirea mașinismului de a sufoca viața interioară, sufle-tească, ci pentru că el nu se asortează gradului nostru de desvoltare.

Alături de plugul de lemn, nepărăsit încă definitiv pe alocurea, sbârânie sgomotul motorului de tractor.

Multe din formele civilizației sunt prisoselnice, o luxură a traiului de azi și prin faptul că ele nu sunt o necesitate a vieții, sunt interpretate greșit ori dau rezultate reprobabile. Este știut că orice instituție, care apare înaintea funcției, este o zădărnice, dacă nu ceva mai rău.

Bine stabilit că n'am condamnat mașinismul în sine ca pe ceva vătămător, ci numai am arătat raportul și consecin-țele acestuia asupra domeniului spiritual, ceea ce ușor se poate vedea în nomenclatura vieții sociale, deci îmi permit să consider apărarea d-lui Gegiu inutilă în interpretarea celor expuse în articolul meu.

De ce să te aperi când nu ești acuzat? Oare nu cumva însăși apărarea în acest caz presupune o vinovăție?

Întreg istoricul civilizației în raport cu progresul omenirii, expus de d-l Gegiu, este un adevăr inalterabil și a nu-l recunoaște înseamnă a fi absurd ori detractat, căci orice argumentare este de prisos.

Civilizația însă este mai întâi cultură—ca idee—și apoi tradusă în unealtă sau mașină, deci cultura presupune și partea secundară civilizatoare, pe când noțiunea de civilizat nu implică și pe cealaltă. La un tip civilizat poate exista cultura, dar poate și lipsi. Chelnerii din vagoanele trenurilor internaționale sunt cu mult mai civilizați, decât un oarecare diplomat al unei școale.

Manierele elegante, despre cari un proverb francez spune că sunt o minciună pe jumătate, aparțin domeniului civilizației.

Există popoare, ce nu cunosc nici nu utilizează mașinismul civilizației noastre moderne și totuși sunt pe o treaptă culturală înaltă.

Exemplul tipic îl oferă India, în epoca noastră, iar dacă facem o privire retrospectivă, vom mai întâlni și altele. Nu vreau să spun prin aceasta că mașinismul este nefolositor și trebuie exclus, ori să importăm tendința spre Nirvana.

Trecutul ne arată epoci, când unele popoare s'au ridicat la un grad de vastă cultură ce merită a fi comparată cu cea de azi, fără a cunoaște automobilismul, tancurile și gazele.

Concluzia ce o putem scoate din trecutul Romei, Ateinei etc. e aceea că cultura și în special morala nu se sprijină pe mașinism, ci ele sunt o anexă a acestuia.

Cei adevărați, omul a fost într-o neîncetată luptă cu natura, căutând s'o subjuge, să-i smulgă secretele și cu orice pas s'a ridicat și la opere înalte de cugetare și moralitate. Nu întotdeauna, însă, cei ce se ridică la un ideal de viață superioară, sunt și cei mai severi realizatori. Ba, din contra, și de aceea s'a și ajuns la maxima că: morala e ca-și trichina...

Dacă noi am clădit înalt turnul civilizației și am reînviat

pe acela al unor culturi dărâmate, de ce suntem la același ideal, formulat cu două milenii în urmă? N'ar trebui oare înlocuit?

Crist rămâne de-a-lungul veacurilor, îndărăt ca-și în viitor, ființa ce n'a cunoscut senzațiile mașinismului, nici mirosul benzinei și totuși s'a ridicat prin idealul său așa de sus, încât planează și azi deasupra noastră. Putem spune că a fost omul—gorilă? Sunt și alții.

Nu sunt conservator când spun acestea, căci se prea poate ca religia științifică a viitorului s'o înlocuiască pe aceasta, dar până atunci să nu părăsim haina veche, că ne închipuim cum rămânem!

Obişnuit deci, când vorbim de morală, ne gândim la aceea, care prin valabilitatea ei nu se sprijină decât pe ea însăși. Cred că sufletul nostru n'ar regreta dacă am rămâne la formele stricte ale acesteia. Bineînțeles, nu și la neglijarea culturii.

Ce altceva ne aduce mașinismul și tehnica, de cât o comoditate relativă și un ritm—forte al vieții?

Apărătorul mașinismului înțelege să facă o pledoare a cauzei, fără a pomeni cel puțin pe de parte de efectele nefaste ce pot avea invențiunile în majoritatea lor.

Astfel, avionul, născocire primită cu entuziasm și care ne aduce senzații noi, chimia, știința combinării materiilor și însuși radio-ul, admirabil mijloc de delectare și instruire, nu pot oare printr'o colaborare să devie lava vulcanului ce va deranja într'un viitor dansul popoarelor? Mai mult: va amuți orice cântec și predica de înălțare a omului!

Duplicitatea spiritului creator din secolul nostru este deci un fapt cert. Aceasta nu trebuia s'o arăt eu, ci altcineva, dacă bine înțeles căutăm să rămânem în granițele imparțialității.

Dacă, după cum spune apărătorul mașinismului omenirea progresează moralicește, paralel cu creșterea culturii materiale, a civilizației, de ce ajungem să vedem triste realități, când omul sau poporul cel mai înarmat spune: „Trata-

tele sunt simlpe petece de hârtie.“? De ce acestea reclamă dreptul forței, care-i la dreptul vorbind supremul argument din toate timpurile și pentru toți oamenii.

Mai departe, același apărător recomandă „un cult, fanatizat“ încă, al mașinismului și, ceva mai jos, spune că lanțul continuității moralului nu se rupe niciodată.

Degeaba vom avea arme și mașini, dacă ofițerul nu va fi la înălțime să le utilizeze, ori va refuza să le mânuiască.

Mașinismul urmărește în primul rând o producție cât mai mare, deci îmbogățire rapidă și neîntrecută. Ce decurge de aici? Concurență, falimente, șomaj, vagabondaj și imoralitate.

Roma și Atena n’au căzut sub focul sabiei, ci din cauza lipsei suportului moral, din cauza desfrâului dus la extrem. Fără o disciplină morală și fără o cultură, toate celelalte bunuri sunt nefolositoare, căci mai ușor falsifică ființa posesoare.

Omul—viermele pământului, prin cuceririle sale s’a înălțat pe trepte sigure de civilizație și cultură, spre Dumnezeire, dar alături de acest turn a săpat o prăpăstie, neglijându-se pe sine. Este cazul asemănător luptătorului, ce în entuziasmul și exaltarea sa ajunge să se uite pe sine, să neglijeze cel mai tenace instinct. Numai prin aceasta se explică sfidarea morții.

Și, atunci, menținem mașinismul, îl admirăm ca produs al geniilor, suprema forță creatoare, îl utilizăm, dar să nu uităm și să nu neglijăm, după cum se constată, și partea esențială, spirituală. Să-l întărim și să-l asortăm acesteia ca unei forțe guvernatoare.

Deasupra cultului mașinismului și aceluia’ al plăcerii, rămâne supremația disciplinei morale și cultul durerii.

Ispitele vieții ne pot aduce, fără această disciplină, o exagerare a dorințelor și mai ales indiferență față de realizarea acestora. Aceasta este tema enunțată și rezolvată în articolul meu: „Eroism prin renunțare.“

Dacă n’am adus detalii, era pentru că n’am căutat să mă afund în banal.

Noi nu trebuie să pornim campanie de distrugere a răului, ci să căutăm a ne obișnui cu el.

Majoritatea Englezilor, acel popor serios, cult și disciplinat, se sinucid din două motive: 1) sărăcia și 2) spleen-ul. Vasăzică, ei sunt în neputință de a-și face viața mai veselă, nici nu-și pot impune un imperativ prin care să se obișnuiască cu răul, cu sărăcia. De ce nu subjugă influența climei, ei cari stăpânesc natura și apele oceanelor? Pe toate sunt stăpâni, numai pe dânsii nu.

Analizând mijloacele de satisfacere a dorințelor noastre, putem admite că sunt a) o realizare demnă, când mijloacele permit sau b) o însușire nedemnă. A treia posibilitate ori, mai bine zis, aceea mai recomandabilă decât ultima este renunțarea.—Iată de ce am scris: Eroism prin renunțare.

Dacă admitem valabilitatea acestui principiu, ajungem la obișnuirea cu virusul durerii și nu ne mai atacă, iar nicidecum la o idealizare, așa după cum pare ori vrea să înțeleagă d-l Gegiu.

Resemnarea această nu trebuie confundată cu ascetismul, stoicismul ori mai rău, așa cum face d-l Gegiu, cu: „bâhlirea, putrezirea, puncte moarte” etc.

Dozarea renunțării este ceva relativ și convențional. Am crezut că-i suficient să arăt scopul și mijlocul; cantitatea se înțelege nu în proporția prevăzută de d-l Gegiu, care vrea să înțeleagă o strangulare a sufletului. Tendința sufletului după plăceri, cum crede d-lui, nu a corpului cum e mai obișnuit, ca și moartea sufletului sunt concepții bizare, dacă admitem existența lui.

Consider nostime deducțiile—in mod logic—și concluziile la care tinde și vrea să ajungă d-l Gegiu. Când scopul renunțării nu-i acela de a te lipsi de hrana zilnică, nici o idealizare a martirajului, pornită dintr-o concepție maladivă a imaginației, ci o renunțare la unele artificii ce din abundență împodobesc viața sufletului nostru ca să ajungem stăpâni pe noi înșine, pe soartă, oameni cu sufletul vesel de învingător, nu blazat ori sinucigaș,—este un amuzament ieftin să vorbești de putreziciune, bâhlire, punct mort etc. Este o greșală, ori o derogare.

Direcția și scopul principiului renunțării se găsesc plauzibile. Ar fi caraghios să respingem toată civilizația, căci oricine recunoaște că-i mai comod în automobil decât pe jos, dar tot așa ar fi când am afirma că toți cei din automobile sunt cu mult mai morali decât cei de pe trotuare. Alături de aceștia sunt și câini răsfățați, dar sunt ei oare superiori celorlalți? Cred că aceleași forme instinctuale îi înrudesesc. Cultura poporului nostru este un lux al unei minorități, în faza analfabetismului nostru specific românesc. Formele civilizației importatoare sunt însă însușite oriunde. Efectul acestei disproporții se poate vedea, nu în sate, ci chiar în orașe unde se întâlnesc eroi de ai maestrului Caragiale.

Conchidem, deci, că formele civilizației nu corespund, nu cu interesele mulțimii—cum spune d-l Gegiu—ci cu formele lăuntrice, necristalizate și nestabile.

Lipsesc oare brațele de muncă, ori nu-i bine ales principiul genezic? De ce atunci s'a ajuns la fabricarea robotului mecanic și la crearea vieții în laborator? Nu-i oare aceasta o sfidare a legilor naturale, care dețin fondul vieții, un turn babilonic, căci pe măsură ce acolo câteva capete își închină rostul existenței în căutarea secretului vieții, de altă parte se distrug atâtea?

Recomandând deci o intensificare a forțelor interioare și o selectare a formelor morale, n'am ajuns la condamnarea mașinismului, care totuși, din cauzele arătate, sufocă viața sufletească, ci tindeam la o armonizare, la o echilibrare.

Conflictul între moralitate și mașinism, enunțat de d-l Gegiu, ca o deducție hazardată, nu-și are rostul și toate acele cercuri vițioase sunt o construcție a unui bun geometru.

Zice d-lui că invenții și mașinism n'au numai animalele inferioare. Nu-s eu îndreptățit a întreba dacă animalele superioare au moralitate pentru că au mașinism? Deci granița între animal și om nu se face prin mașinism, ci prin moralitate. Ele nu cunosc morală, sunt amoral, deci omul chiar când nu respectă prescripțiile moralei, totuși nu-i animal, pentru că-i imoral.

Vedem deci că ne putem lipsi de unele forme ale civilizației și nu ne-am trezi, cum crede d-l Gegiu, în faza nobilului strămoș.

Cazurile personalităților din trecut o dovedesc pe deplin. Nu-i tot așa cu moralitatea. Ea este un imperativ ce se impune colectivității conviețuitoare. Acesta mi-se pare e adevărul și când fac aceasta, nu vreau să înțeleagă cineva că omul apără ceea ce are, ci ceea ce crede. Natural dacă ne conformăm, suntem coerenți, dar puterea mărturisirii încă valorează ceva.

Înțeleg deci că d-l Gegiu nu orientează, nici nu interpretează, lucru care de altfel nu necesită modeste încercări, ci cu o amară ironie taxează senzul articolului meu.

V. TOMAC



C a p i t l u l.

S. Smiles. *Ajută-te singur* (Self Help) sau *Caracter, Portare și Sărmână*, tradusă de dl. Lascariov Moklovanu, editura H. Cugestarea, București, 290 pagini, 45 lei.

„Ajută-te singur” este o maximă, a cărei valoare a fost de mult atestată și care exprimă roadele celei mai întinse experiențe.

Autoreal în cadrul acestei maxime dezvoltă o mulțime de idei din cele mai interesante. El arată că spiritul de spontaneitate este adevăratul motor al dezvoltării normale a unui om. Numai autorul, fiind din el însuși, este întăritor și trăsor, pe când cel din afară e micșinator în efecte.

„Dacă om capătă două feluri de educație: una care îi dă ceva, alta, mult mai însemnată pe care și-o dă el însuși”, e motto al unuia din capitolele cărții și care distrează cât se poate de plăcut răsul ei, dându-și cuvenita contribuție pentru auto-educație.

Caracterul, rezultatul spontan care și dirigează viața, se formează numai printr-un exercițiu continuu și tenace. De aceea, e destul să dărești și să lași de o voință lăcheră, ca să poți atinge punct ca Shakespeare sau Walter Scott, poet ca Michel Angelo, fizician ca Franklin, inventator ca Watt, militar ca Napoleon etc.

Unele perseverență și tenacitatea sunt condiție primordială pentru atingerea unor scopuri. Pentru argumentarea ideii, autorul aduce o mulțime de exemple. (Marelui Bernard Palissy meritul de a fi primul fabricant de ceramice, ardeleanul înaltă mândrie din rândul pământului de dezvoltare așezat, care a avut forma de un tirou. Columbus a trebuit să învingă mai degrabă cu o îndrăzneală, până să facă descoperirile enumerate.

S. Smiles pare a fi unul dintre autori, care ne dă rețeta similitudină pentru cunoașterea faptelor, după cum și Jules Ferry ne-a dat prin descoperirea voinței la maximele sau Emil Comte prin auto-regulație etc.

În cele zece volume de idei, în această carte se regăsesc, re-

date într'o formă impecabilă: rolul muncii, folosirea timpului, eforturile răbdării, puterea pildei, importanța economiei și întrebuințarea banului.

Pe lângă rolul său instructiv, cartea lui S. Smiles, având o traducere îngrijită, chiar perfectă ca formă, este o lectură plăcută și recreativă.

Nu-mi fac decât o onestă datorie recomandând-o călduros colegilor.

Radu Petre, Profesor de Pedagogie București. *Alle înfăptuiri în spiritul școlii active*. Institutul Pedagogic Român, 30 lei.

Dacă posedăm o bogată literatură pedagogică, pe care o putem pune cu succes alături de literaturile similare ale altor țări, apoi nu putem face același lucru cu realizările noastre practice în domeniul pedagogic.

Deși avem zeci și sute de volume, cari nu vorbesc decât de școala activă, șc. creatoare, șc. vieței, în toată țara abia dacă se vor găsi câteva centre, unde principiile ei se aplică cu titlul de experiență.

De aceea, lucrarea de față a D-lui Radu Petre prezintă un deosebit interes și importanță, pentru că ne arată cum și în ce măsură se pot aplica și la noi, principiile moderne și care pot fi realizările concrete prin aplicarea acestor principii.

Ea cuprinde un mănunchiu de realizări după principiile școlii noi, realizări cari ne pot inspira, trezindu-ne diferite sugestii în activitatea noastră didactică.

O metodă nouă, de a se preda intuiția fără manuale, e aceea care se practică la centrul de experiențe dela Blaj.

Fiecare elev își întocmește cărticica sa de intuiție în felul următor. După ce copiii au intuit un obiect, luându-și într'un carnet și notele necesare, la ora de compunere fac descrierea obiectului într'un caiet cu destinație specială, la care se adaugă în ora de desen chipul obiectului, completându-se cu modelarea lui în ora de lucru manual. Fetele îl coase și pe pânză.

Metoda aceasta, care se aplică mai ales la clasa II-a, nu necesită comentarii, deoarece tinde să se generalizeze, cerându-se a se modifica și legea în acest sens.

Într'un alt capitol se vorbește despre calendarele școlare, cari au luat ființă la Montesca (Elveția), experimentându-se și la noi în câteva locuri (șc. de aplic. T. Mugurele, București, Focșani etc.). Fiecare elev își face calendarul său unde-și scrie în fiecare zi activitatea sa, temperatura la diferite ore, precipitațiunile atmosferice, evenimentele mai însemnate etc., completând cu deseme și decupaje din specificul zilei.

La fel se poate face, începând din primăvară, un calendar al florilor. Fiecare elev lipește pe o foaie de hârtie florile în ordinea în care apar, iar într'un caiet face descrierea lor, copiază vreo poezie sau legendă, dacă are, etc.

Foloasele educative ale cultivării de flori, sunt indiscutabile, pe lângă faptul că elevii învață speciile de flori într'un mod atât de plăcut.

Ultimul capitol vorbește despre rolul educativ al grădinișelor școlare, cari cultivă dragostea de plante, de natură, spiritul de solidaritate, ajutorul reciproc și alte virtuți.

Demnă de remarcă, nu numai în cartușica de față, ci în toate lucrările d-lui Radu Petre, este legătura ce caută să o statorească între teoria și practica pedagogică, ambele trebuind să fie neîntrerupt într-o strânsă colaborare.

„Alte înfăptuiri...”, cuprinzând lucruri atât de interesante și utile, încât merită să fie cunoscute de orice dascăl dornic de cultură și care-și iubeste profesia sa de educator.

L. BAGRI

„Lică, Furnică—Împărat”

După a 14-a ediție italiană a vestitei cărți „Cindolino”, în traducerea d-lor Teodor Iacobescu și Alexu David, învâțător.

Bogata literatură pentru copii, a Italiei de azi, după vestitele și apreciatele opere „Cuore” și „Jâmbăncă” ne dă

azi, în traducere, o a treia capodoperă a genului mai sus amintit, care poate le și întrece în multe privințe pe cele 2 anterioare. Este podoaba literaturii pentru copii:

„Lică, Furnică—Impărat”,

măiastra povestire despre un copil cam leneș și neascultător, prefăcut, din această cauză, în furnică—impărat, cu toate peripețiile lui minunate și rătăcirea lui printre harnicile albine, furnici, bondari și întreagă lumea de insecte, în dorința nesfârșită de a ajunge să-și mai poată vedea odată mama.

Intr’o formă plăcută, captivantă și ușoară se descrie științific și cu mult haz minunata viață a minusculei lumi de viețuitoare, ca și viața lor plină de miracol, de sânguință și energie fără seamăn.

Pusă în mâna copiilor, această carte este cel mai fericit dar și talisman ce putem da copiilor noștri, căci distrează și educă, deșteaptă setea de observare științifică, încântă sufletul, înzestrându-l cu preocupări nobile.

„Lică, Furnică—Impărat” e o adevărată binefacere și binecuvântare, pusă în slujba celei mai nobile creșteri și preocupări frumoase.

Se recomandă cu deosebire elevilor de școli primare și secundare, curs inferior.

Cu sacrificii foarte mari, obținând dreptul de traducere și împodobind volumul cu admirabile desene, Editura „Librăriei Academice”, București, Calea Victoriei 32, a făcut acest dar minunat copiilor români.

Cartea, care figurează între operele recomandate de Biroul Internațional de educație spre a fi tradus pentru toți copiii din lume, în versiunea românească s’a pus în vânzare la 15 Mai 1936. De vânzare la toate librăriile din țară, prețul 55 lei.



Actualități și comentarii.

Expozițiile școlare. După ziua expozițiilor, m'am dus entuziasmat să discut cu d-l T. despre acestea. El, foarte binevoitor, m'a ascultat, m'a măsurat din cap până în picioare, apoi mi-a vorbit așa: — „Te credeam mult mai pătrunzător al problemelor școlare și mult mai aproape de realitate!

Știu că ai citit romanul englezesc „David Copertfeld”. Ai dat și de rândul acela, disperat și povătuitor, al D-rei Betsey, care-i spunea lui David, când acesta nu-și creaa dragostea pe stâncă, ci pe nisip: „Ah! orbule, orbule, orbule... El nu vedea iubirea Agnei, cea mai minunată femeie a romanului, cea mai practică și mai reală femeie posibilă! El căuta iubirea Dorei, femeia copil, care nu știa decât să se joace cu cățelușul ei Jip.

Așa-i și cu expozițiile școlare din acest an. Că această manifestare a muncii școlarești, expozițiile, indică un mare progres al școlii, aceasta-i una... Dar că această muncă școlărească trebuie dirijată dela fantezie spre utilitate, simplitate și realitate, aceasta-i alta și pe aceasta o vreau!

Vreau ca fetele noastre să învețe a cârpi, mă'nțelegi? Să cârpească; jar la expoziție să văd 20—30 de cârpele și cea mai bună să se premieze!

Vreau ca ele să coase găuri pentru nasturi, să coase nasturi, să facă la ciorapi și la mănuși, să toarcă lână și feștilă, să țese și să învețe bine toate astea și alte lucruri asemănătoare, nu să lucreze la paianjeni, pernuțe, pești brodați, capete de cucoane, drumuri de masă, balerine și altele multe, dintr'un material de sute de lei!...

Vrei să-ți spun ce-am văzut la o expoziție școlară?

Poftim: 1) cl. I și II primară fete: cusături pe puncte și pe fir, aplicate pe drumuri de masă de 1—1,50 m. lungime, șervețele cu modele naționale, tablouri executate cu point de tige, etc.

2) cl. III și a IV: a) broderie engleză aplicată pe pernuțe, fețe de mesuțe, șervețele, pești brodați, capete de cucoane, etc.

b) Lucruri, executate cu ace patente, ca: tablouri, pernuțe, etc.

c) Tablouri, executate în diferite puncte, reprezentând cucoane, paiațe, etc.

d) Farmecul expoziției, însă, îl făceau croșeturile!.. Să să nu crezi că era ceva simplu!... Erau expuse lucruri foarte grele și cari se execută cu multă răbdare și migăleală. Aproape toate erau fără niciun folos, însă, practic. Toate, chestiuni de fantezie, cu cheltuială de multe parale. Și juriul era de părere să dea premii, numai că de... n'avea parale! Știu că judeci lucrurile după „azi” și după „măine”, d'aia ți le spun!.. și atât!.. Ba, parol!.. Mai e ceva!

Am văzut și o școală, care prezentase câteva lucrșoare, tare mici și puținele, dar cari—îți spun sincer—mi-au plăcut. Erau tocmai lucrșoare de acelea, cari ți am spus că ar trebui să prezinte toate școalele. Toate simple, ușor de executat și utile în viața de gospodină. Și ce să vezi?..

Juriul a spus că sunt bune de dat la coș!..

Parcă văd și acuma pe acea învățătoare, care nu i-a ouorat nici c'un răspuns pe acei onorați domni, ci doar le-a întors spatele și atunci, privind-o din față, am putut ceti pe figura ei acea expresie disperată, dar povăuitoare, a d-rei Betsei din „David Coperfeld”,—„Ah orbilor, orbilor, orbilor!”...

... D I T. mi-a întins apoi mâna, semn că la dânsul timpul costă bani și vremea petrecută cu mine este „bun pierdut”. Dacă a judecat bine sau rău, eu am părerea mea și părerea mea nu poate fi a tuturor!

Inv. TEOCTIST MIȚESCU

Sunt Insensibil... *) De curând în orașul C.-Albă a avut loc adunarea generală a B. P. „Învățătorul”.

Aceste bănci populare totdeauna ne-au interesat mult.

Ne-au interesat pentru motivul că, în primul rând, sunt

*) Din „Furnica”, revista de cultură și propagandă cooperatistă din Chișinău, numărul de Iulie 1936. Autorul articolului e președintele Uniunii Cooperatiste din Basarabia.

compuse în parte însemnată din învățători—conducători ai unităților cooperative sătești. Deci, din cooperatori experimentați, de fruntași cooperăției noastre de până acum, sunt compuse din tineretul învățătoresc, care aici face școala cooperăției și care mâine va deveni el conducătorul cooperăției țărănești, aducând cu el avântul tineresc, dorința de a îndruma mișcarea pe căi noi, perfecționând ceea ce vor moșteni dela cei bătrâni.

Ne-au mai interesat și pentru motivul că, datorită condițiilor speciale de lucru ale băncilor populare învățătoresști și posibilității de a încasa regulat sumele împrumutate membrilor lor, prin rețineri regulate,—aceste așezăminte au putința de a dezvolta o activitate economică normală, au putința de a lucra pe baze de calcule sigure, pot deci să facă o politică de credite sănătoasă, au toate posibilitățile de a deveni un instrument eficace pentru ajutorarea învățătorilor noștri.

Mai mult decât atât—avem cazuri, când B. P. învățătoresști au devenit centre, în jurul cărora învățătorimea a organizat un ȋr întreg de așezăminte economice și culturale. Ca exemplu luăm jud. Soroca, unde pe lângă B. P. avem o cooperativă de consum, librărie, cerc cultural, cămin pentru copiii învățătorilor, un hotel etc. etc.

Județul Cetatea Albă are toate posibilitățile de a nu fi mai puțin decât celelalte județe—cu organizațiuni frumoase, învățători numeroși, între cari mulți cooperatori vechi, o stare economică în unele direcțiuni chiar mai bună de cât în alte județe ale Basarabiei, cu tradiții obștești bine păstrate etc.

Pute—dar nu este.

Realitatea, spre regretul nostru, este departe nu numai de ceea ce se poate obține, ba chiar de ceea ce au înghesat alte județe.

Cauza?

Aceasta, care aduce acestor țări atât rău, care o ține pe loc în multe direcții, care aduce stătrea pierderi materiale și morale—*politicianismul*

N'am însă intenția să mă opresc asupra acestei nenorociri a noastre. Cetatea-Albă și ea nu face excepție din regulă. Doar în toate părțile învățătorimea este divizată prin toate partidele politice, duce lupta cu colegii săi, luptă care nu totdeauna contribuie la mărirea autorității învățătorimii și a stimei față de această tagmă.

Deosebirea între învățătorimea din C-Albă și, de exemplu, cea din Soroca, constă în faptul, că ultimii au înțeles să scoată politicianismul din organizațiile lor economice, au înțeles să colaboreze în armonie înăuntrul acestora, considerând, că aici *toți învățătorii*, indiferent de credințele lor politice — *au aceleași interese*.

Însă, dacă putem regreta că învățătorimea din C.-Albă persistă în această greșală și dorim ca ea cât mai curând să repare greșala, lucru care este și mai dureros și mai revoltător este altul.

Dureros este că „coada de topor“, care este în luptele acestea, și a luat-o-lun organ de control superior, reprezentantul Centralei de Înrrumare și Control—d-l Inspector General Țicnescu.

Este un nume nou pentru mine, nu l-am prea văzut pe meleagurile noastre. Probabil are o specialitate, de a interveni în „chestiuni delicate“.

Până acuma, n'am prea avut în Basarabia nevoie de serviciile a astfel de specialiști și probabil de aceea n'am avut nici onoarea să-l cunoaștem.

Prima intervenție o vedem la Cetatea Albă.

Această intervenție n'a trecut neobservată și neapreciată.

În plenul adunării generale talentele D-lui Inspector General și-au găsit o apreciere justă, ea a fost calificată după cum merită.

În contestațiile ce s'au făcut, s'a descris în amănunt rolul ce l-a jucat d-l Inspector General Țicnescu.

Și știți ce a răspuns la toate învinuirile ce i s'au făcut în față?

„Sunt insensibil...“

Da, d-l Inspector cu mândrie a subliniat că are acea imunitate profesională, care-i dă posibilitatea să nu reacționeze la tot ce se face în jurul d-sale, care, orice s'ar face, ori ce s'ar spune, merge înainte spre scopul ce îl are.

„Sunt Insensibil...”

Adică, faceți ce vreți, spuneți ce vă place și cât vă place, oricâtă dreptate n'ați avea—eu îmi țin calea mai departe...

Dacă înțelegem luptele între învățători, înțelegem substratul anumitor atitudini, cu sânge rece constatăm metodele obicinuite în viața noastră politică, întrebuintate de cei mari în aceste lupte—nu înțelegem, nu ne putem împăca cu cinismul unui organ superior din cooperatie, un organ chemat să fie arbitru imparțial în luptele celor mici și chiar ale celor mari...

V. GHENZUL.

Comunicare. În ultimul număr al revistei „Tinerete”, a elevilor școlii normale „V. Lupu” din Iași, a apărut un apel, din inițiativa unui grup de profesori și foști elevi, prin care sunt rugați a adera, la constituirea unei asociații a profesorilor și foștilor elevi ai școlii Vasiliene, toți absolvenții ei, indiferent din ce serie și chiar dacă după absolvire ar fi îmbrățișat altă carieră decât cea de învățător.

Scopul asociației foștilor elevi ai școlii normale „V. Lupu” este de a menține o strânsă legătură între profesori și foștii elevi și de a lupta pe toate căile pentru redobândirea formei acestei instituții de veche cultură, al cărei trecut se confundă cu începuturile școlii în Moldova.

La rândul meu, ca fost elev al șc. normale „V. Lupu”, îmi iau sarcina a comunica adresa tuturor absolvenților acestei școli, ce funcționează în raza jud. Sorocea, comitetului provizoriu, însărcinat cu elaborarea statutelor și culegerea informațiilor necesare.

În acest scop, rog stăruitor pe colegii în cauză a-mi comunica printr-o c. p. adresa d-lor exactă și a acelor pe cari li știu și le cunosc adresa pentru a întocmi tabloul și al înainta la timp Șc. Normale „V. Lupu”.

GH. ANGHELESCU—învățător

com. Aronești rad. Sorocea, of. 6100.

Cuvântul justiției. În județul Mehedinți, revizorul școlar Sava Bărbătescu a suspendat, chiar contrar ordinului M. I. P., reținerile prin state pentru Banca Învățătorilor, pe motiv că e colorată politicește și nu e a tuturor învățătorilor. Administrația Băncii a făcut atunci rețineri prin Inspectoratul din Craiova, plătind unei funcționare un comision de 5% p. înscrierea sumelor în state.

Dar, spre a face să înceteze abuzul Revizoratului, Banca a intentat proces revizorului, dar și Ministerului Instrucțiunii Publice, cerându-le daune în suma de 34727 lei.

Judecata a scos Ministerul din cauză și, considerând că revizorul școlar Bărbătescu a lucrat cu rea credință, în scopul vândit de a produce desagramețe și pagube băncii și a îndemnat pe inv. să nu-și achite către aceasta ratele de împrumut, l-a condamnat la plata către Bancă a sumei de 33.927 lei drept daune și 800 lei cheltueli de judecată.

Daunele au fost calculate matematiceste: din 7% asupra sumelor neincasate la timp de către Bancă, din suma ce trebuia să se rețină drept dobândă efectivă dela membri și din comisionul plătit inutil funcționarei dela Inspectoriat.

† Profesorul M. Tutoveanu. După o boală scurtă, dar năprasnică, s'a stins din viață profesorul Mihail Tutoveanu, în ziua de 10 August, la casa părintească din jud. Cahul, satul Colibași. Aproape întreaga sa carieră, ca profesor, și-a făcut-o la Liceul Technic-Agricol din Soroca, unde a predat timp de 15 ani științele economice, având o pregătire superioară specială, la Politehnica din Petrograd.

Născut într-o familie de preot, după terminarea Seminarului Spiritual din Chișinău trece peste cariera de preot și-și face studiile economice, către ceri avea o înclinație specială.

Liceul Technic-Agricol era, în modul cel mai firesc, școala menită pentru o astfel de carieră. Tineretul din acest liceu timp de 15 ani a putut, prin urmare, primi o pregătire în adevăr serioasă, în științele economice.

Profesorul Tutoveanu era o fire aleasă.

Dotat din naștere cu o inteligență profundă și având o ținută permanent impunătoare de respect și stimă, punctual

și stăruitor în munca sa, cinstit și binevoitor, nu putea să nu aibă o influență covârșitoare în școală asupra elevilor. Între colegi de asemeni se bucura de o încredere totală și chiar de o mare autoritate.

De multe ori, în chestiile dificile, cuvântul lui era hotărâtor și deci cel mai binevenit. Era iubit de toți pentru firea lui cinstită și purtarea lui colegială și ireproșabilă.

Veșnic senin, dar rezervat, aproape că nici nu surâdea, parcă privea viața cu oarecare tristețe. Critica faptelor omenești o făcea fără răutate și răul îl blama cu un humor specific lui, dar nu se cobora la ironie răutăcioasă.

De aceea, în activitatea sa școlară, ca diriginte de clasă, era în adevăr la locul său și copiii îl ascultau și îl iubeau. În toată activitatea sa era foarte conștiincios și puneă o notă de adâncă claritate.

După ce liceul nostru a suferit mari pierderi dela inundația din anul 1932 și a trebuit să construiască alt local, Comitetul Școlar i-a cerut ajutorul său în conducerea casei bănești a școlii, care cerea permanentă prezență, pentru a se face plățile la timp și care, totodată, cerea dela conducător o mare atențiune în operațiunile ce treceau peste milioane. Astfel, Mihail Tutoveanu a servit școala în unul din cele mai grele momente. De asemeni, a muncit foarte mult ca cenzor la mai multe instituțiuni din localitate.

Fînd foarte sociabil, avea în oras și în județ largi cunoștințe. Era un activ membru și în societatea noastră de breaslă, a Corpului didactic secundar, nu era sedință la care să nu participe și să nu și spună cuvântul său, plin de autoritate și binevenit.

Dar soarta l-a pîndit și tocmai acum în floarea vârstei, la 45 ani, n'a mai ținut seamă, cît de mult trebuia școlii și ni l-a luat

Să fie țărîna ușoară!

Ion Loghinescu

16 August 1936



Pagina ilegalităților.

Publicasem în numărul precedent al revistei știrea despre detașarea în Februarie 1936 a d-nei inv. D. Tricolici la șc. Arionești. Aflăm că n'a fost o detașare cu ordin, ci d-na Tricolici a funcționat la susnumita școală timp de o săptămână (20—27 Februarie), numai tolerată.

.. Libertate, pentru care alt coleg, fără afinități ideologice cu administrația școlară, s'ar fi ales cu grave represii disciplinare.

Tot în numărul trecut publicam ilegalitatea aducerii la șc. Malcăuți, în Februarie, a celui de al doilea învățător, pe când numărul școlarilor, foarte mic, nu reclama această sporire de personal didactic.

La cele publicate atunci, adăogăm: la școala Malcăuți s'a înființat **illegal** postul 2, căci la acea școală, cu toată rigoarea legii obligativității, nu s'ar putea realiza o populație școlară, necesară pentru 2 posturi, recensământul din 1935 numărând mult mai puțini copii de școală, decât se cere pentru 2 posturi.

D-ra inv. Irina Spinei dela școala de fete Otaci-târg a fost numită, cu ord. No. 113166/1936 al M. I. P., directoare la acea școală, în locul d-nei Vera Melnicenco, demisionată. Numirea este ilegală, căci după lege avea drept d-na inv. Sevastia Țagă, inv. cu gr. II (art. 70 din lege).

Delegația Permanentă



CORPORATISTE

BANCA POPULARĂ „PROGRESUL” A CORPULUI DIDACTIC DIN JUD. SORDGA

Darea de seamă

pe luna Iulie 1936

Denumirea conturilor	Sold din 1935	RULAMENT DIN 1936				Solduri la 1 August 1936
		D e b i t		C r e d i t		
		Luna curentă	Dela începutul anului	Luna curentă	Dela începutul anului	
A c t i v						
Casa	15094	184396	11535767	1700565	11412417	138444
Depozite la div.	2050244	450000	2909000	550000	3859600	1100244
Imprumuturi la societari	5582178	604572	4723697	600523	3326695	6979180
Imprumuturi la soc. coop.	781933	407070	2600012	290377	2176693	1205252
Efecte publice și acțiuni	73920					73920
Diverse debitori	446412		1250		75000	372052
Averea mobilă	36101					36101
Efecte de primit în garanț.	1376402					1376402
a) Chelt. generale		1060	25611			25611
b) Salarii		11000	58500			58500
c) Chelt. de depas.		8830	13808			13808
d) Chelt. de control						
Unione		6000	10367			10367
e) Impozite diverse		2206	10804			10804
% plătite la depun.		1660	6259			6259
Chelt. de Adapte- re și pierderi						
	10382274	3341370	21895685	3201465	20850405	11427554
P a s i v						
Capital social	5074773	6320	63394	28350	201519	5210898
Tata de înscrisere				250	1650	1650
Fonduri de rezervă	90164				14150	104214
- autoare					20000	20000
- creanțe dubioase	38270					38270
- amort. mobilier	2117					21017
Depuneri	3367345	244253	1967649	344597	2353993	3753742
Casa de ajutor reciproc	239765	2000	46240	8900	536512	739037
Sumele tranzitoare	13970	71930	99524	72421	142802	59054
Depuneri elect. în garanț.	1396402					1396402
(Dob. dela împrum.						
și diverse			280	8040	92350	92070
Profit și pierderi	140509		140509			
	10382274	322733	2317590	462638	2362876	11427554
		366403	24213281	3664103	24213281	

Președinte P. Sfocla

p. Contabil Buluc

Situația de cassă la 31 Iulie 1936

Incasări Rec. Nr. 1—825

Plăți Bon Nr. 1—587

Conturile	Sumele	Conturile	Sumele
Sold dela bilanț .	20516	Chelt. de Ad-ție .	159853
Taxa de înscriere	75	Mărfuri generale .	352166
Capital Social . .	3400	Creditori diverși .	2256218
Conturi curente .	2133094	Efecte de plată .	1564232
Mărfuri spre vânz.	1138497	Mobilier	9135
Sucursale	17383	Sume tranzitoare .	28256
Debitori diverși .	405771	Dob. la ef. de plată	2697
Depun. spre fruct.	713050	Debitori diverși .	1697
Garanții	6100	Depun. spre fruct.	7000
Sume tranzitoare .	480	Dob. la depuneri	162
		Capital Social . .	921
		Fond cultural . .	10000
		Total plăți .	4392337
		Sold la 31 Iulie 1936	46029
TOTAL	4438366	TOTAL	4438366

Cassier, V. Munteanu

Cooperativa „Lupta” a Corpului Didactic din Județul Soroca

Balanța de Verificare

Încheiată la 31 Iulie 1936

Nr. crt.	Conturile	No. foliului	S U M E L E		SOLDURILE	
			Debit	Credit	Debit	Credit
1	Cassa	4	4438366	4392337	46029	
2	Mobilier	9	84116		84116	
3	Debitori diverși	13	3256365	1671309	1585056	
4	Mărf. g-rale sect. I	21	1584263	1805947		221684
5	„ „ „ II	31	5246565	5755105		508540
6	Suc. și centre de desf.	40	419194	162429	256765	
7	Efecte publice	43	4400		4400	
8	Cheltueli anticipate	44	1667	1667		
9	Mărf. spre vânz. s. I	49	1809088	827742	981346	
10	„ „ „ s. II	57	5791154	2974667	2816487	
11	Capital social	64	921	923300		922379
12	Efecte de plată	66	1543195	1671236		128041
13	Creditori diverși	69	4053357	5664550		1611193
14	Cont curent	73	2172591	3350185		1177594
15	Fond p. amort. mob.	78		12625		12625
16	„ de rezervă	79		109986		109986
17	„ „ prevedere	80		150000		150000
18	Profit și pierdere	81	230266	230266		
19	Fond cultural	82	10000	23027		13027
20	Cheltueli de ad-ție	84	181544	3510	178034	
21	Taxa de înscriere	86		475		475
22	Ef. de plată în gar B-ca „Progres”	88	800000		800000	
23	Ef. de plată în gar.	89		800000		800000
24	Garanții	94		17600		17600
25	Sume tranzitoare	98	48412	122160		73748
26	Beneficii diverse	100		18327		18327
27	Dob. la ef. de plată	103	3874		3874	
28	Depun. spre fructif.	105	7000	998050		991050
29	Dob. la depun. spre fruct	240	162		162	
TOTAL			31686500	31686500	6756269	6756269

Exactitatea și realitatea prezentei balanțe de verificare se certifică de noi

Președinte, *P. Sfeclă*Contabil *I. Maistruc*

Informațiuni.

Dela alții.

În ziua de 15 Martie, a luat ființă cooperativa învăț. de consum „Consumul Românesc”, cu raza de activitate în orașul și județul Brăila, cu 106 membri fondatori și cu un capital subscris de lei 212.000.

— —

Pe data de 2 Aprilie a. curent a luat ființă cooperativa „Librăria Națională” a corpului didactic din Timișoara și Timiș-Torontal.

— —

Începând cu Sept. 1936, va funcționa și cooperativa învăț. din jud. Bălți, cu secția „Librărie”.

— —

Constatându-se mari fraude și falsuri la banca Corpului didactic primar din Ploești, în ziua de 23 Aprilie a. cor., cu ocazia adunării generale a acelei bănci, învățătorimea prahoveană a hotărât lichidarea băncii în cauză și cu o impresiionantă majoritate a votat înființarea unei noi bănci, la care s’au înscris un număr de peste 800 membri.

— —

Asociația de Prahova a organizat conferințe pentru pre-

gătirea celor 400 candidați la examenul de gr. II și definitivat; a cumpărat cu suma de 20000 lei instrumente pentru măsurări pedologice în vederea studiului individualității, cu cari instrumente au fost familiarizați învăț. de către d-nii profesori dela laboratorul de pedologie din București; a organizat concursuri de coruri școlare și sătești, pe centre; sub conducerea învăț. Gh. Comișel a organizat un cor învățătoresc pe județ, cu mai mult de 100 coriști, cari vin la repetiții odată pe lună; căminul fiilor de învățători e condus cu toate avantajele și servește bine cauza colegilor cu copii la școlile secundare din Ploești.

— —

Asociația generală anunță că, în urma intervențiilor făcute, se vor numi cu titlul provizoriu, pe data de 1 Octombrie cor., un număr de 2000 învățători în ordinea seriilor, ținându-se seamă și de medie.

— —

Asociația învățătorilor Bănățeni a organizat pe seama învățătorilor cursuri pentru

pregătirea lor în vederea definitivatului și gr. II. Au participat peste 100 învățători.

— —

Consiliul de ad-ție a băncii învățătorilor din jud. Durostor a angajat pe timp de un an un avocat la bancă, care va apăra interesele ei și va da asistență juridică tuturor membrilor în cursul anului.

Culesse de I. Cușulab

Dela noi.

Cursurile Asociației Inv. din jud. Hotin s'au ținut între 20—30 August.

Regretăm că din cauza înștiințării tardive de către Asociația de Hotin, n'am putut vesti pe colegii soroceni să participe la aceste cursuri. Noi am primit comunicare dela Hotin cu o zi înainte de deschidere, deși rugasem oficial, cu mult înainte, să ni se scrie data începerii și programul, în vederea propagandei pentru participare.

— —

M. I. P. a dispus să nu se facă deloc detașări în inv. primar și normal. În ultimul moment citim în ziare că Ministerul a revenit asupra acestei măsuri.

— —

Congresul General al Inv. se va ține în acest an la Cernăuți, în zilele de 6, 7 Septembrie, cu următoarea ordine de zi:

- 1) Rolul civic al învățătorului
- 2) Situația materială a școlii primare și inv.

Indemnăm pe colegi, dată fiind apropierea de Cernăuți, să participe în număr impunător la acest congres.

— —

La cooperativa „Lupta” a C. D. se găsește de vânzare volumul „Cursuri libere de vară”, editat de Asociația noastră și cuprinzând toate conferințele dela cursurile noastre din 1935. Volumul cuprinde și câteva clișee, reprezentând pe cursiști în timpul conferințelor, în atelierile de lucru manual etc. Prețul 40 lei.

Sfatuim pe colegi să-și procure, pentru frumoasă amintire și p. lectură folositoare, volumul Asociației.

— —

Sfatul Căminului Județean, convocat pentru ziua de 26 Iulie, nu s'a putut constitui din lipsa a 2/3 din numărul membrilor. Sfatul va fi convocat, a doua oară, în a doua jumătate a lunii Septembrie,

Anunț.

Amintim domnilor membri ai băncii, ce și-au construit case de locuit, că au elementara datorie de a-și asigura avutul lor contra incendiului și trăsnetului.

Reduceri speciale și condițiuni avantajoase de plata primelor de asigurare s'au făcut de către Societatea cooperativă „Vulturul“ pentru membrii băncii noastre, care este membru la acea societate și deține reprezentanța pe județul Soroca.

Anunț.

Se vând din cauza plecării:

- 1) 25 stupi sistematice Dudar-Blatt, cu toate anexele,
 - 2) 100 plese împăiate pentru muzeu, (păsări, animale),
 - 3) 100 monede vechi și
 - 4) o colecție de timbre și ouă.
-

Titlu *Solidaritatea*

Subiect *Reviste pedagogice din Basarabia;
Corp didactic;
Învățământ școlar - Basarabia;
Pedagogie - Basarabia;
Educație;
Literatura română*

Descriere *"Solidaritatea" (1923-1940; 1942-1944). Buletin al Asociației Invatatorilor, sectia judetului Soroca. Apare lunar din 14 ianuarie 1923 pina in 1940. Din februarie 1923 apare cu subtitlu "Organ al Asociatiei Invatatorilor din judetul Soroca", iar din 1932 apare cu subtitlu "Organul Asociatiei Corpului Didactic din judetul Soroca". Este unica publicatie pedagogica care isi reia aparitia in anii razboiului, editindu-se lunar din 1942 pina in 1944. Revista acorda o mare atentie prestigiului invatatorului in scoala si societate, precum si obligativitatii invatamintului, programelor scolare si perfectionarii lor continue. Acest numar este complet, contine tale, poate fi consultat fizic.*

Editor *Biblioteca Națională a Republicii Moldova*

Contributor *Gasca, G. (fond.);
Buga, Gheorghe (fond.);
Constantinescu, N. M. (fond.);
Secara, Vasile (red.);
Iov, Dumitru (red.)*

Data *2009*

Tip *Text/Periodice vechi*

Format *text/xml;
image/tiff*

Sursă *Solidaritatea: Organul Asociatiei Invatatorilor din județul Soroca.- Soroca: Tipografia "P. Litvac", 1936.- An. 14, Nr.7-8.- Iul. - Aug.- 45 p.*

Limbă *ro*

Acoperire *Sec.20;
Basarabia*

Drepturi *Document cu acces liber*